

75

Aalborg Studentkursus

år

TEKST:

Hans Gregersen 2014

GRAFISK TILRETTELÆGGELSE & PREPRESS:

NORDJYSKE Medier // Kreativ afdeling

TRYK:

Vinderup Bogtrykkeri

Tak til alle, der har bidraget, både skriftligt, mundtligt og billedligt, til denne fremstilling.

BAGSIDEFOTO:

En ukendt fotograf har ved et tilfælde fanget både Danmarksgade 11 og 17 i en optagelse fra 1880'erne, regner man med. Det var lang tid, før der var tænkt på den skole, der senere skulle bebo begge adresser. Læg mærke til, at Danmarksgade 11 endnu mangler en etage for at være klar til ASK.

INDHOLD

1939-1951 Pionertiden	3
Briers skole.....	3
En lille niche.....	4
1951-1976 Rutiner	6
Krisen i 1951.....	6
Langsom vækst.....	7
Lærermangel	9
Glud og Nordhagen.....	10
1976-1997 Revolutioner	13
Bitsch og Bengtson.....	13
Medarbejderindflydelse.....	16
Strukturændringer	17
Skolefamilien	17
Kursistprofil.....	18
1997-2014 Fast grund	20
Ny adresse.....	20
Digital frontløber.....	21
Nye tider	22
Samme vision.....	23

FORORD

Den tekst, der kan læses her, forsøger at balancere flere hensyn. Den er ægte historisk interesseret og graver alt muligt frem for at belyse, hvad der er sket, men samtidig forsøger den at give et aktuelt indtryk af, hvad der gør Aalborg Studenterkursus (ASK) til en særlig skole. Den vil både tegne et overblik over forløb, udvikling, kriser og tilpasninger og give plads til små, private og alternative vinkler på forløbene. Og den er endelig baseret på mange menneskers forskellige og indimellem uforenelige bidrag og synspunkter, som en enkelt alvidende fortællerstemme fordeler taletid til.

God fornøjelse med læsningen, det har været sjovt at undersøge de mange historier i historien.

*Hovedparten af skolens fastansatte undervisere ved den første dimission fra skolens egen bygning På Sporet 4, juni 2013. **Forrest fra venstre:** Gorm Dich, Søren Visfeldt, Hanne Mortensen og Kirsten Bach Mortensen. **2. række:** Heidi Hvarregaard Thorsøe, Niels Ungermann Poulsen, Jette Mørk Nielsen, Ingrid Abildgaard, Christian Nørgaard, Ole Østergaard og Jane Helverskov Larsen. **3. række:** Kirsten Luun Nautrup, Inger Præst, Susanne Kjærgaard Mejlsted, Lars Christensen, Jan Brønnum Sørensen, Christian Pors, Ole Droob, Thomas Holm og Lene Duus. **4. række:** Line Østergaard Christensen, Ole Frandsen, Brian Dyrhave Jørgensen, Hans Gregersen, Henning Schoop, Kristoffer Madsbøll, Anne Nørgaard, Jan Karl Sørensen og Andreas Vedel. **Bageste række:** Helle Moesgaard, Lise Houkjær, Søren Kveiborg, Lasse Rose Nielsen og Kaj Nielsen. Mangler på billedet: Jan Andersen, Lene Andersen, Karen-Birgitte Sanden Ettrup, Erik Hansen, Bjørn Haagensen, Ann-Mari Østkær Jensen, Flemming W. Julsgaard, Kirsten Kjeldgaard, Thomas Koop, Christian Larsen, Ann Laursen, Anne Mette Pedersen, Helle Visfeldt, Trine Øster.*

1939-1951 Pionertiden

Al begyndelse er svær. Men studenterkurset i Aalborg så dagens lys på et tidspunkt, der i tilbageblik ser ud som gennemført dårlig timing. Den første årgang var ikke engang færdig med 1. kursusklasse, da Danmark blev besat i april 1940. Samme sommer, da det næste hold startede, blev skolens bygninger i Niels Ebbesens Gade 5 beslaglagt af tyskerne, og de næste år måtte skoleejer Aage Brier låne lokaler hos "Elisabeth Brøndsteds skole" på Gl. Kærvej, før han efter besættelsen og en gennemgribende renovering kunne vende tilbage til stedet fra 1946. Når man dertil lægger spærretider, luftalarmer og for nogle kursisters vedkommende illegalt arbejde, forstår man, at livet som seriøs kursist var udsat for adskillige benspænd.

BRIERS SKOLE

Kurset opstod som en knopskydning på et lille privatejet skoletræ. Aage Brier var efter nogle år som skolebestyrer i Frederikshavn flyttet til Aalborg og havde etableret sig som skoleholder ved at overtage cand.theol. Jacobsens privatskole i 1933. Han udbyggede den med et præliminærkursus og i 1939 med studenterverbygningen. I perioden fra 1938 var der et tæt samarbejde med Brøndsteds skole på børneskolens niveau, men fra 1944 skilte man tingene helt, så Brier udelukkende havde kurserne til eksamen under sig.

Private skoler var på den tid helt afhængige af brugernes betalingsevne og –vilje. Det ser ud til, at Briers navn var godt, siden det lykkedes ham at skaffe elever nok til nye uddannelsesgrene op gennem 30'erne. På den anden side var det svært, for ikke at sige umuligt, at skelne mellem skolens økonomi og skoleejerens private midler. Huset var hans, driftsudgifterne ligeså, og skolen hed i al sin enkelhed "Briers Kursus".

Der blev fra starten indgået meget vigtige alliancer, først og fremmest med byens eneste gymnasium, Aalborg Katedralskole. Undervisere i realskolen havde ikke nødvendigvis en universitetsuddannelse, men skulle man undervise til artium, som studentereksamen også blev kaldt, var en kandidateksamen en nødvendighed. Brier entrerede med en række lektorer på Kat'en, som efter deres fuldtidsjob på 28-30 undervisningslektioner pr. uge fortsatte med aftenkursister fra kl. 18-22.45 mandag til fredag.

Vi kender kun nogle af navnene på de allerførste. I latin og oldtidskundskab blev det første kuld undervist af Leo Hjortsø, kendt for fagbøger og klassikeroversættelser, og vi formoder, at lektor Stenbjerre læste tysktimerne. Brier hentede også hjælp fra de andre privatskoler i byen, såvel Elisabeth Brøndsteds skole som Nørresundby Private Realskole. Fra den sidste kom allerede i 1939 cand. mag. Dorette Glud for at undervise i fransk og engelsk, og hun kom til at præge kursus helt frem til sin pensionering i 1970. Mere om hende senere.

Briers initiativ var strikte privat, dvs. på egen regning og risiko. Sådan så det også ud fra kursistside, for skolen havde ikke nogen statsanerkendelse og dermed heller ikke eksamensret. De to første årgange blev efter nogen turbulens slået sammen og ført frem til den forprøve i marts 1942, der gav adgang til at gå til eksamen. Den skriftlige del af studentereksamen blev aflagt på Katedralskolen, den mundtlige måtte de 7 eksaminander tage til Akademiet i Aarhus for at aflægge. Der sad de så som privatister med ukendt eksaminator og naturligvis ukendt censor, og bagefter tog de toget til Aalborg for at lade sig fejre.

Skoleleder Aage Brier døde i 1951 efter næsten 20 års virke i Aalborg med en bred vifte af skoletilbud. Studenterkurset i Aalborg er hans opfindelse.

Vidste du, ...

at en studenterkursist i aftenskoletiden kunne være heldig at få en tjans som reservepedel? Der blev udbetalt små honorarer til den, der påtog sig opgaven at lukke og slukke, når sidste time sluttede mellem 22.30 og 23. Da man så sent som i 80'erne søgte pedel i Danmarksgade 17, var aftenlukningen stadig en hurdle, og man overtalte kommunens pedel i dagtimerne til at tage jobbet. Han betingede sig dog, at aftenlukningen blev klaret på anden vis.

FAKTA

Adresser, Aalborg Studenterkursus har haft:

Niels Ebbesens Gade 5,
1939-1940 & 1946-1951

Gl. Kærvej 28,
1940-1946

Poul Paghs Gade 2,
1951-1952

Danmarksgade 17,
1952-1997

Danmarksgade 11,
1997-2012

På Sporet 4,
2012-

Alle adresser ligger i 9000 Aalborg

“ Weekend var kun noget, man drømte om, så man vidste på forhånd, at lektielæsning og skriftlige opgaver skulle ordnes i nattetimerne og om søndagen. ... Man havde hele tiden dårlig samvittighed over mangelfuld forberedelse samtidig med bevidstheden om, at familien blev forsømt... Jeg glemmer aldrig, da jeg engang kom til at fortælle mig. Læreren havde bogstaveligt talt himmelvendte øjne og to løftede pegefingre, da han sagde: ”Som vordende akademiker er det strengt nødvendigt, at De kender forskel på ’fingeret’ og ’fingereret’”.

Folmer Dyrman, kursist 1939-1940,
student 1983

”

Denne bedrift gav stødet til to afgørende, sammenfaldende begivenheder. For det første startede der i 1942 et nyt og større hold forfra på det 2-årige forløb, og for det andet fik Brier statsanerkendelse, dvs. tilladelse til selv at afholde eksamen. Måske var det statsanerkendelsen, der affødte nye tilmeldinger, sådan bliver det beskrevet nogle steder.

Dermed fik Brier det positive problem, at han måtte ansætte en eksamensansvarlig, der havde kandidatgrad, for det havde han ikke selv. Valget faldt på tysklektor Knud Stenbjerre, der fik opgaven i 1943 og fungerede til 1946. Han var en meget aktiv mand med udgivelser og organisationsarbejde bag sig, og den sommer blev han udnævnt til rektor for det nye gymnasium i Nyborg.

Fra 1947 blev det så Dorette Glud, der overtog eksamensansvaret. Den nye tysklærer hed Steen Pedersen, og ham vil vi også senere

høre mere om, primært dog under efternavnet Nordhagen, som han i 1968 fik fra sin norske hustru. Glud og Nordhagen blev begge rektorer for skolen, tilsammen i næsten 40 år.

EN LILLE NICHE

Det var opgjort i tal ikke nogen imponerende start på foretagendet. I de første 12 år dimitterede i alt 95 studenter fra kursus, heraf 37 sproglige (39%) og 58 matematikere (61%). Det største hold var på 20 i 1946, det mindste i 1948 på 7, samme antal som privatisterne i 1942.

Men det var heller ikke let at stå de to år igennem. De beretninger, der er at finde, fortæller samstemmende om fulde arbejdsdage frem til mødetiden, om læsning ved nattetide eller i den sparsomme weekendtid lørdag eftermiddag og søndag, om frafald, om kursister, der faldt i søvn i timerne eller forsømte for meget.

Guleroden hed en videregående uddannelse. Studentereksamen var stadig på dette tidspunkt forbeholdt den meget lille del af en årgang, som kvalificerede sig til den gennem mellemskolens og gymnasiets nåleøjer. Der var

Niels Ebbesens Gade 5, som huset ser ud i 2014. Det var hjemsted for cand.theol. C.S. Jacobsens skole fra 1884. Aage Brier var ejer fra 1933, og her startede studenterkursusundervisningen.

en klar social skævvridning i rekrutteringen til gymnasiet, og de herskende klasser udbredte egne værdier gennem skolesystemet. Det var op ad bakke at være mønsterbryder, for koderne i gymnasieskolens dagligdag var bundet til uligheder, der udsprang af embedsadel, gamle penge og forbindelser, mange ikke havde.

Kursus var eneste mulighed for den intelligensreserve, der ikke havde fået chancen i deres skoletid. Denne ventil havde eksisteret siden anden halvdel af 1800-tallet, men i slutningen af 1930'erne blev der flere steder i landet gjort forsøg med denne skoleform. Betingelserne var til stede: Der var et stigende behov for akademisk uddannelse og et vist overskud af arbejdskraft, der havde svært ved at bide sig fast i arbejdsmarkedet. Endelig var der også et politisk klima, der signalerede forandring af nedarvede traditioner, og som i 1938 havde vedtaget en lov, der gav mulighed for og støtte til private kurser til studentereksamen.

Den skolevirkelighed, vi møder her i startfasen, er afgørende præget af de to vigtigste faktorer i skolen, nemlig lærerne og kursisterne. Vi kender ikke ret meget til ledelsesopgaverne, men

må antage, at Briers opgave indskrænkede sig til økonomi og ansættelser. Kernen i studenterkurset var den undervisning, der var hele formålet.

Pædagogikken må have lignet den samtidige på gymnasiet, dvs. den var autoritær og baseret på ret store mængder udenadslære. Selv om første lærergeneration hos Brier var de ca. 40-årige, hvad lønningsbøgerne tyder på, så har de været socialiseret ind i det, man i mangel af bedre kalder "den sorte skole". Der var et pensum; det blev forelæst, gennemgået, overhørt og gentaget, og så prøvede man til eksamen, i hvor høj grad denne afsmitning havde haft heldet med sig. Der er dog tegn på, at den højere gennemsnitsalder hos kursisterne ret hurtigt førte mere jævnyrdige relationer med sig. Uden de store armbevægelser blev en voksenpædagogik til, der trækker spor helt op til nutiden.

Skolen på Gl.Kærvej blev bygget 1898 af Helga Scholten som Aalborg Højere Pigeskole. Da Briers skoler flyttede ind, hed stedet Elisabeth Brøndsteds Skole. Nu er bygningen historisk kerne i Skipper Clement Skolen, der har samlet trådene efter alle de gamle privatskoler i byen. Postkortet er fra ca. 1902.

Vidste du, ...

at der i 1950'erne eksisterede noget, der hed Aalborg Rundskue? Denne udstillingsinstitution genererede et vist overskud, og det blev brugt til alment nyttige formål. Således har Kursus i de tre år 1954-1956 modtaget i alt 1200,- kr., som blev fordelt til 7 forskellige kursister i små portioner.

FAKTA

I de tidlige protokoller kan man finde ganske bramfri karakteristikker af kursisterne. Her er en udskrift af samtlige kommentarer i en klasse med 16 kursister i december 1944:

- Sprogøre! Bliver bedre, ikke alt for flittig
  - fin, solid
  - ikke godt begavet – meget tiltalende – opmuntres
  - Forsømmelse – lever paa Omgængeri
  - gaar slet ikke
  - ikke flittig – lidt overlegen
  - stort Barn
  - bliver god
  - ganske habil
  - slider – små Evner. Meget flittig. Klarer ikke
  - ikke overvældende begavet
  - for tynd – Evnerne ikke store nok, Forsømmelser
  - flink
  - bliver god
  - god og sikker
  - beg. godt – kan maaske nok klare den
- 8 af de 16 klarede den til 2. år.

Vidste du, ...

at bogkælderer først blev opfundet i starten af 60'erne? Hvis man er heldig, kan man stadig få udleveret en bog, hvori der er stemplet "først udlånt som ny i 1963". Tidligere var udgifter til bøger kursistens eget problem, og man udleverede ved indmeldelse en liste over de nødvendige bøger, man skulle købe. Prislister var trykt af Viggo Madsens Boghandel i Bispensgade, der påtog sig at levere alle nødvendige lærebøger og materialer. Til en samlet matematisk-naturvidenskabelig studentereksamen var udgiften til bøger i midten af 50'erne ca. 450,- kr. plus det løse.

Berthel Kristensen, 1890-1958. Skoledirektør i Aalborg og første formand for Aalborg Studenterkursus fra 1951-1956. Havde sideløbende også en politisk karriere i Vejgaard sogneråd og blev af nogle kaldt "Kong Berthel".

1951-1976 Rutiner

Den næste periode i kursus' liv kan skildres under flere synsvinkler. Et perspektiv kunne være den enstrengede forretningsmodel, aftenkurset til studentereksamen. Et andet kunne dreje sig om huset Danmarksgade 17, en tredje udlægge de første vedtægter. På mange måder en stabil tid med fast adresse, kontinuitet i ledelsen og de samme to muligheder: Nysproglig eller matematisk-naturvidenskabelig linje på aftenhold. Men de konkurrerende fortællinger handler om lærermangel, om op- og nedture i rekrutteringen af studerende, om økonomisk smalhals og om strukturproblemer af forskellig slags.

KRISEN I 1951

Vi starter med en livstruende krise, der landede i en visionær og samtidig pragmatisk balance. Brier døde den 4. september 1951. Da havde der i et stykke tid, antyder Nordhagen, været arbejdet på en fraspaltning og selvstændiggørelse af studenterkursusdelen. Bagved lå der permanente økonomiske problemer, som vi ikke kender detaljerne i – efter sigende var studenterkurset tabsgivende, hvilket bl.a. kan bero på de højere lønninger, kandidater oppebar i forhold til de ordinære lærere på mellemskole-, real- og præliminærtrinnet.

Det er meget sigende, at det eksisterende dokumentationsgrundlag i form af bestyrelsesprotokol, vedtægter og lønningsbøger simpelthen starter fra året 1951, som var det en ny begyndelse. Sandsynligvis var der foretaget forberedelser i kulissen, i al fald lykkedes det Dorette Glud at få sammensat en bestyrelse og udarbejdet et sæt vedtægter til et stiftende møde allerede 18. september, 14 dage efter Briers død. Denne manøvre viste sig at resultere i en holdbar og handledygtig ledelsesstruktur, som kom til at fungere til langt ind i 70'erne. I løbet af vinteren 1951-52 fik man alle de nødvendige aftaler

på plads, statsanerkendelse og godkendelse af vedtægter, opbakning fra byrådet og – ser det ud til – en varig løsning på lokalebehovet.

Det fremgår af protokollen, at Danmarksgade 17, hvor Aalborg Kommunes Mellem- og Realskole holdt til, ikke straks blev taget i anvendelse til aftenstudenterne. Man kan finde spor i lønningsbøgerne af en overgangsperiode, hvor Poul Paghs Gades skole blev benyttet. Der udbetaltes nemlig på et tidspunkt lukke- og slukkehonorar til den adresse. Men i løbet af vinteren blev husfællesskabet mellem kommunal dagskole og privat aftenkursus en realitet. Dette parløb fortsatte frem til 1/1 1979, hvor AUC som sidste hovedlejer fraflyttede, og derefter beboede ASK huset indtil 1997, hvor kommunen overtog den gamle skole til administrative formål. I mellemtiden var den kommunale realskole lukket, og bygningerne havde huset såvel Aalborg Seminarium i de første år som DIAB, Danmarks Ingeniørakademi, Bygningsafdelingen, der blev fusioneret ind i det nye universitetscenter i 70'erne.

Vedtægterne fra 1951 er kortfattede og fastslår paritet i bestyrelsen: 3 repræsentanter fra kommunen (2 politisk valgte og skoledirektøren) og 3 repræsentanter fra kursus (2 lærere og kursusleder Glud). Denne ligevægt skal senere vise sig problematisk, men i 1951 ligger den lige for, og det reelle forhold kan man da også vanskeligt betegne som andet end en kommunal redning af et privat kursus uden ejer. Igennem mange år efter denne aftale støttede kommunen skolen med et årligt beløb, der sjovt nok svarede præcist til huslejen i Danmarksgade, og nye lejere fik kontrakt under forudsætning af, at de også husede studenterkurset. Dette arrangement fungerede upåklageligt indtil midt-70'erne, hvor det kom til at stå i vejen for, at kursus kunne opnå statstilskud efter nye regler.

Danmarksgades skole blev bygget 1880 som en del af et større kompleks med Rantzausgades Skole. Da Studenterkurset flyttede ind, rummede bygningerne Aalborg Kommunes Mellem- og Realskole, som blev nedlagt 1959 og afviklet i årene derefter. Nu bor Aalborg Kommunes Ældre- og Handicapforvaltning i bygningen. Dette foto er fra slut-80'erne med skolens navn på bygningen. Bemærk Tages pølsebod, der har forsynet generationer af skolens ansatte og kursister med hot dogs.

Løsningen på 1951-krisen i skolens korte historie var det, man i dag ville kalde en win-win, idet kommunen sikrede fremtiden for det eneste tilbud om at blive student uden for gymnasieskolen nord for Aarhus, mens kurset fik både lokaler, bestyrelse, støtte og manøvreredygtighed. Skoledirektør Berthel Kristensen blev kursets første formand og sad til sin pensionering i 1956. Siden overtog skoledirektørerne mere eller mindre automatisk posten, Hjalmar Thomsen fra 1956-1976 og Arnfred Bitsch fra 1976-1986. Det er bemærkelsesværdigt set med nutidige øjne, at skoledirektørens højre hånd, kæmner Willy Nielsen ude på Vejgaard kommunekontor, blev regnskabsfører, udbetalte løn og i det hele taget styrede økonomien herfra og helt frem til 1980.

På vedtægtsniveau fungerede ordningen dog kun til 1964-1965. Da opdagede man i direktoratet, at vedtægterne ikke var i overensstemmelse med den relativt nye lovgivning fra 1961 om kriterierne for offentlig støtte til private studenterkurser. Derfor blev der udformet

nye vedtægter med nye repræsentationsregler, blandt andet havde kursets leder og lærernes repræsentant ikke længere stemmeret. Disse vedtægter blev endeligt godkendt i direktoratet 7. september 1965, men gjaldt med "tilskudsmæssig virkning" fra 1. april 1960!

Første skridt var taget på vejen til integration af det helt private kursus i det samlede uddannelsesbillede, ja faktisk så kurset nu mere end halvoftentligt ud.

LANGSOM VÆKST

På brugersiden skete der meget i de 25 år, vi her prøver at overskue. I alt 947 studenter bestod eksamen, heraf 383 sproglige (40%) og 564 matematikere (60%). Gennemsnittet er altså cirka 38 pr. år, men set som graf ligner det en konstant stigning til en top i 1973 og et lille fald derefter. En historie om fremgang. Der kom fordoblinger af hold ind, der kom stigende lærerbehov, og der kom en større samlet gruppe studerende at forholde sig til.

FAKTA

Formænd for Aalborg Studenterkursus i tiden som selvejende institution:

Berthel Kristensen, skoledirektør i Aalborg,	1951-1956
Hjalmar Thomsen, skoledirektør i Aalborg,	1956-1976
Arnfred Bitsch, skoledirektør i Aalborg,	1976-1986
Henning Bengtson, socialrådgiver,	1986-1998
Otto Simonsen, kontorchef i Nordjyllands Amt,	1999-2006
Martin Røvs Hansen, leder af Studievalg,	2006-

Hjalmar Thomsen, 1913-1993, en skolemand med interesse for pædagogisk udvikling. Han var en af initiativtagerne til Aalborg Seminarium, og så var han også den hidtil længst siddende formand for ASK.

“ Ved dimissionsfesten talte skoledirektør Hjalmar Thomsen, der var kursets formand. Han understregede, at studenterne fra Aalborg Studenterkursus klarede sig godt på de videregående uddannelser, fordi de havde lært, at det var nødvendigt med en arbejdsdisciplin for at klare en studentereksamen på to år. Det ville komme os til gode senere.

Det tog jeg til mig, og under mit studie på Københavns Universitet blev det min daglige rytme at være på min studieplads kl. 9 og at være der til kl. 17, afbrudt af de forelæsninger og øvelser, jeg fulgte.

John Ørum Jørgensen, student 1963

“ De fleste af lærerne underviste på Katedralskolen i dagtimerne og havde antagelig jobbet på kursus, fordi flere af dem havde en skrækindjagende studie-gæld, de stadig betalte af på i fyrrer-halvtreds års alderen. Vi studenter opfattede os selv som seje, men faktisk var vores lærere det også.

Inge Eriksen, student 1957

Alligevel foregik der ikke meget socialt samtlende kursisterne imellem. Det vigtigste fællesskab var den enkelte klasse, som unægtelig også tilbragte meget tid sammen fem aftner om ugen. Men pauserne var få og små, man komprimerede alt, hvad man kunne, for at komme hjem så hurtigt som muligt. Undervisere med flere klasser oplevede tit at komme for sent til de sidste timer, fordi der kun var ét enkelt frikvarter i hele aftenfladen.

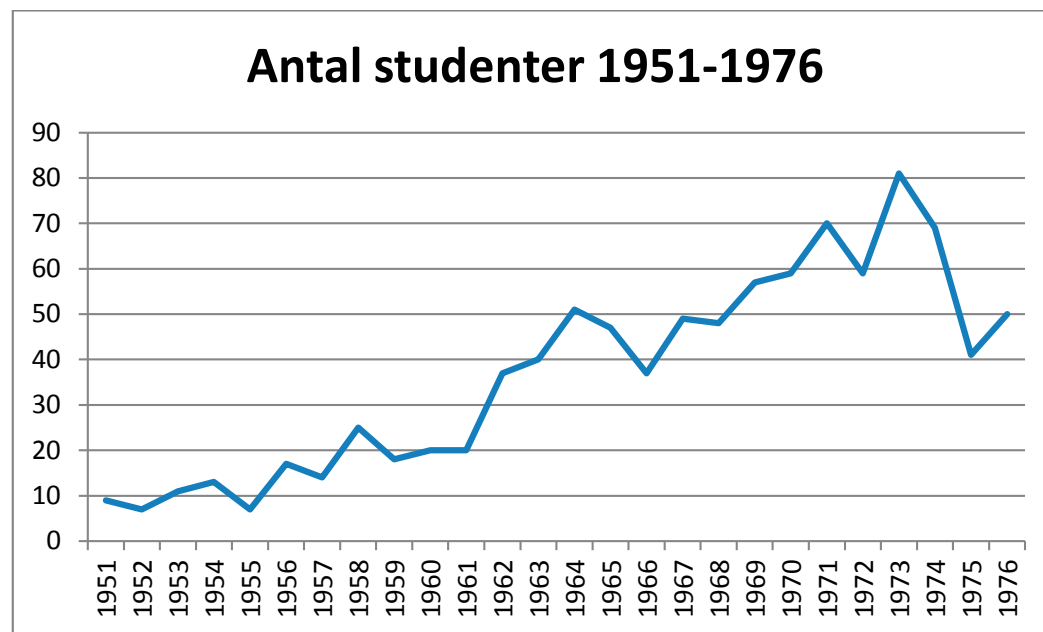
Den stigende søgning var udtryk for flere tendenser og behov i samtiden. Man kan se de første eksempler på studenter, der er faldet fra i et almindeligt gymnasieforløb. Denne gruppe skulle siden blive endog meget omfattende. I nogle brancher, som fx bankerne eller forsvaret, kunne en studentereksamen bane vej for forfremmelser. Så kan man finde adskillige med korte erhvervsuddannelser bag sig, der via en studentereksamen ville videre. Det kunne være til læreruddannelsen, der på et tidspunkt blev 4-årig og krævede studentereksamen, men også andre uddannelser trak. Akademikervejen førte til ret sikre job med høj løn, og der var efterspørgsel på kandidater. Aalborg som industriby var begyndt at mærke tilbagegang på

de store ufaglærte arbejdspladser, et typisk eksempel kunne være tobaksfabrikken, der i løbet af denne periode først indskrænkede og senere lukkede produktionen i Aalborg helt.

Hvordan så forklare dykket i søgningen efter starten af 70'erne? Ja, det stigende behov for uddannelse havde fået politikerne til at vedtage en ny uddannelse, Højere Forberedelseksamen, kaldet HF. Den blev indført i 1966 som en vej til de mellemlange videregående uddannelser, men fra starten af 70'erne blev den også adgangsgivende til universitetet og bredt ud til hele landet. I Nordjylland kom der HF-afdelinger på gymnasierne i Thisted, Frederikshavn, Hjørring, Nørresundby, Katedralskolen og Aalborghus samt på seminariet i Ranum. Denne konkurrence fra et alternativ til studentereksamen formodes at have taget toppen af fremgangen i søgningen.

De kursister, der blev optaget (og man havde faktisk ventelister!), kom fra det meste af Nordjylland. Et fast punkt på bestyrelsens møder er overblikket over, hvilke ansøgninger til hvilke hjemkommuner der havde givet resultat. Der var hverken krav om kommunal støtte til sog-

Her ses både den langsomme vækst i volumen og det første loft, man stødte imod.

Forfatteren Inge Eriksen får hue på i 1957, dagen efter lillebror fik sin på Katedralskolen. I erindringsbogen "Brød og roser" kan man finde et helt afsnit om tiden på ASK.

nebørnenes uddannelse i loven eller særlig udbredt præcedens for imødekommenhed, men regnskaberne viser dog, at man efterhånden fik opdraget nogle sogneråd til at punge ud.

Ellers måtte kursisterne selv betale. I 50'erne fx 50,- pr. måned i 11 måneder og dertil tre gange årligt de såkaldte "varmepenge", 15. kr. pr. gang. Det var en brugerbetaling, der kunne trække tænder ud i et i forvejen udpint budget. De minutløst førte bøger over alle kursisters konti viser, hvor vigtige pengene var for kursets økonomi.

I løbet af 60'erne kom der stipendier på tale. Enkeltgaver fra sponsorer blev delt ud af bestyrelsen, herunder den store post fra Aalborg Amt til nedsættelse af betalingen for kursister hjemmehørende i amtet. Gradueringen af tildelingen tyder på et vist socialt hensyn. Dertil kom de ret store beløb fra Ungdommens Uddannelsesfond. Disse penge stammede fra overskuddet i Dansk Tipstjeneste og fungerede som forløber for den rettighedsbaserede SU, som man indførte i 1970.

Pengene blev fordelt af lærerrådet med deltagelse af kursistrepræsentanter.

LÆRERMANGEL

Der forelå ganske andre vilkår for ansættelsen af lærerkræfter. Her var det ikke købers, men sælgers marked, for der var mangel på arbejdskraft i hele sektoren. Man så kolleger læse op til flere skemaer og modtage dobbelt løn i den almindelige gymnasieskole, og denne efterspørgsel har klart forværret både Gluds og Nordhagens muligheder for at få folk til at arbejde om aftenen.

Op igennem 60'erne og 70'erne hentede man derfor nye kræfter ind. Det var primært ingeniører, der læste timerne i matematik, fysik og kemi. Dertil kom indtil flere præster, som tog sig af både latin, historie og oldtidskundskab, og det mest eksotiske var nok en overdyrlæge, der varetog biologiundervisningen. Derudover var der årsvikarer inde i kortere eller længere perioder, nu også fra de nye Aalborggymnasier og Hjørring, og en stud. mag. fungerede som engelsklærer i flere år.

Først i løbet af 70'erne begyndte man at finde nyuddannede kandidater, der blev ansat i fuldtids- eller deltidstillinger, hvorved man lagde grunden til den næste fase i kursus' historie. Nu blev der brug for lidt mere lærerværelse end den sofa, der ellers længe havde tjent som en slags base for underviserne i sekretærens forkontor.

Markedsføringen var ikke så slagkraftig i 50'erne, som den senere blev. Navnetrækket ser kalligraferet ud og minder lidt om formand Berthel Kristensens dybt originale signatur i forhandlingsprotokollen.

“ Lokaler og faciliteter var stort set lige så nedslidte og nødtørftige som da jeg var elev 11 år tidligere.

Albin Willemoes, student 1961, lærer 1971-1973

Vidste du, ...

at magister Aage Georg Holtved var ansat på ASK fra 1961-1973? Han underviste primært i dansk, men de sidste år også i fransk. Ud over en mystisk fortid som malariarant plantageejer i Ecuador havde han også nogle digtsamlinger bag sig, som blev udgivet under pseudonymet Georg Hansen.

“ Efter en realeksamen havde jeg ikke den store lyst til at bruge 3 år på gymnasium. Desuden havde gymnasiet en aura af borgerskab, der var lidt skræmmende, når man kom fra arbejderklassen. Studenterkurset med de to år og en afskrællet timeplan rensset for fag som idræt, billedkunst og musik havde en tilpas karakter af ren faglighed uden nogen smart indpakning. ...

Jeg tror, at Charles Dickens ville have nydt at studere den sammensatte flok af lærere, vi mødte. ...

Der var ikke luksus på nogen måde. Lokalerne var slidte, og jeg mindes ikke nogen skolefester. Det hele var nøjsomt og kontant ind til benet, som det hører sig til i Aalborg. Ja tænk sig i dag et gymnasium uden fre-dagsfester.

Søren Elgaard, student 1971

Vidste du, ...

at lærerrådet ved et møde i 1973 havde et punkt på dagsordenen, man ikke kunne forestille sig tage op i dag? Man drøftede – uden at opnå enighed – om man skulle tiltale kursisterne med ”De” eller ”du”.

“ Når man tænker tilbage på, hvad der var så fantastisk ved at gå på Aalborg Studenterkursus, må man ty til ejendoms-mæglerjargon for at beskrive det i korthed: Beliggenhed, beliggenhed, beliggenhed.

Lige midt i Aalborg – tæt på bane-gården og de fleste busforbindelser, to minutters gang fra Tranquebar og syv minutters gang fra Mallorca Bar. Og pølsevogn lige uden for døren. Hvad mere kunne man ønske sig? ...

Alting var jo som bekendt bedre i gamle dage. I hvert fald een ting var helt sikkert bedre. Vi måtte ryge i timerne! Jo – det er rigtigt! Og der kunne være tæt, når 5-6 piber med den kvalmende Scotch Mixture blev tændt samtidig.

Birger B. Bartholomæussen,
student 1972

”

GLUD OG NORDHAGEN

Gamle studenter udtaler rutinemæssigt, at ”Glud var Kursus”. Det billede tegner også Nordhagen i sin version ved 50-års-jubilæet. Og sandt er det, at hun var den eneste egentligt fastansatte ved institutionen indtil starten af 60’erne, og at administrationen af kursus i høj grad foregik fra privatadressen på Brotorvet i Nørresundby. Den myndige ledelsesstil resulterede i ret fastgroede rutiner, som de facto samlede magten hos Glud, såvel over for den til stadighed fornyede lærerbesætning som i forhold til den stadigt mere spage bestyrelse.

Allerede fra midt-50’erne udtyndes bestyrelsesmøderne tilsyneladende til kun at forekomme en gang årligt, ja der er flerårige huller i bestyrelsesprotokollen. Hen over både vedtægtskrisen i 1964-1965 og rektoransættelsen i 1971 fortsatte denne rutine hele Hjalmar Thomsens formandsperiode ud. Måske har hans filosofi været, at den, der lever skjult, lever godt. Da det nyvalgte bestyrelsesmedlem Henning Bengtson i 1974 begynder at påtale inaktiviteten, går der to år, før der faktisk sker noget, og det falder meget belejligt sammen med Thomsens pensionering.

I et ret fantastisk dokument forsvarer skoledirektøren sig med, at ”vort samfund er overbroderet med møder”, og at han finder det ”urimeligt at indkalde til møder af formelle grunde”. Bestyrelsen vil blive indkaldt, når der ”er noget at tage stilling til”. Episoden viser noget væsentligt om denne periode, en næsten paradoksal situation:

Glud og senere Nordhagen kørte den daglige drift som business as usual. Bestyrelsen visnede, men beholdt sin rolle som legitimerende faktor uden reelt at arbejde. Det kom så vidt, at man fra kommunens side opfattede kursus som en del af forvaltningen, sendte institutionen intern, kommunal post til formandens kontor og udnævnte flere bestyrelsesmedlemmer, end vedtægterne foreskrev. Den private skole er så indlejret i det kommunale system, at ingen næsten kan se forskel, og denne skjulthed giver det lille lærerværelse det ikke helt forkerte indtryk, at man i en krise kun kan regne med sig selv.

Denne mekanisme skal vi se udfolde sig i 80’erne, men den tager sin begyndelse i det magtvakuum,

Fortsættes side 12

Billedkunstneren Grethe Nordhagen, gift med den senere rektor, har tegnet sine indtryk fra en terminsprøve i 1968.

SAGT OM GLUD

- Det var lidt hårdt at komme i gang. Bortset fra et år på handelsskole havde jeg ikke gået i skole i flere år, og man forventede, at realksens stof var præsent. Da vi kom til efterårsferien, ringede jeg derfor til frk. Glud og ville melde fra. ”Var det ikke Dem, der havde et kald til at blive præst”, spurgte hun på sin egen lidt bryske måde. Jo, det var det. ”Jamen, så ses vi efter ferien, - farvel!”

John Ørum Jørgensen, student 1963

- Skolens leder, Dorette Glud, var en hjertelig og medlevende pædagog og kollega, sød og yderst charmant, uden dog at være smukkere end os andre. Hun havde en medhjælper, Ravnkilde Møller, som var hendes hjerteven i hjemmet, og på skolen en slags alvidende i administrationen. Genert og tilbageholdende gjorde han dog ALT for at være til hjælp for alle. Det var et rørende sødt par, og yderst kompetente i skolesammenhængen. Deres fælles hjem kom man i og oplevede usnobbet akademisk kultur på højt niveau. Rektor Glud og Ravnkilde Møller fortjener en glad og taknemmelig minderune.

Henning L. Thrane, lærer 1965-1973

- Rektor Glud underviste og hvis vi ikke svarede rigtigt – hvilket ofte hændte for nogle af os – råbte hun ”slå ham ihjel og smid ham ud af vinduet”, altid med et glad smil.

Ludvig Nielsen, student 1969

- Ansættelsen skete meget uformelt. Da jeg kom derind med min ansøgning, sagde rektor, at hun havde travlt, da hun skulle til at undervise en klasse - og sagde så: ”De kan jo i mellemtiden skrive et afslag for mig på denne indbydelse fra Den Polske Ambassade i København” og rakte mig et brev. Jeg skrev afslaget, og da rektor kom tilbage på kontoret, læste hun det og sagde: ”De begynder bare i morgen”.

Eva Breitenbauch, sekretær 1969-1980

- Rektor Dorette Glud var en bramfri, jovial, cerutrygende dame der fyldte en del – både verbalt og fysisk. Hendes lederkompetence tør jeg ikke udtale mig om, men ved lærermøder var der udtalt hakkeorden og positiv særbehandling af de gamle i gårde.

Albin Willemoes, student 1961, lærer 1971-1973

- Vi havde Glud til fransk, og hun var en strålende underviser. Jeg mindes en time, hvor en elev hakkede sig igennem en oversættelse af Victor Hugo ”Les Misérables” og gik helt i stå ved en serie af franske bandeord. Her kom Glud den pågældende til hjælp, og medens hun tog et sug af cerutten og pustede ud, sagde hun ”for pokker da” med et skævt smil.

Søren Elgaard, student 1971

- Så var der den elskelige rektor, frk. Glud, der med sin imponerende grå hårknold, farvestrålende hippieevandter og sin evige cerut utrætteligt terpede os gennem det franske sprogs mærkværdigheder. Om hvordan bogstavet C skal udtales foran henholdsvis fortunge- og bagtungevokaler. ”Siger han måske kigar?” kunne hun fortrædeligt udbryde, hvis man formastede sig til at forbyrde sig mod reglerne.

Birger B. Bartholomæussen, student 1972

- Frk. Glud var i hele sin rektortid ... omgivet af respekt og hengivenhed. Vi kolleger ... holdt af hende for hendes varmhjertethed og den ildhu hvormed hun hævdede kursus' position som et solidt arbejdssted, og hvormed hun gik ind for sine elever overfor f.eks. censorer som hun syntes var for hårde i bedømmelsen ved eksamen. Omvendt var hun nådeløs overfor elever der viste forsømmelighed, og store stærke mandfolk kom nærmest krybende ud fra kontoret, når de havde fået en opsang af rektor. En sådan tæt personlig forbindelse mellem leder og skole ses vel næppe mere, men det fornemme ved hende var at vi lærere ikke følte os trykkede af denne autoritetsbetonede facon, fordi frk. Glud helt overlod ansvaret for vort arbejde til os selv. Kontrol eller påbud var en ukendt ting. Sine hønemortendenser eller strenghed viste hun kun overfor eleverne.

Nordhagen om Glud i sin levnedbeskrivelse 1982

Dorette Glud, 1902-1979, blev cand. mag. i 1933 med fransk og engelsk. Kom til Nørresundby Realskole i 1936 og var med på studenterkursusholdet fra starten i 1939 helt til 1970, rektor fra 1951. Hun var en original personlighed, der samlede et ganske enestående lærerkollegium om sig

Vidste du, ...

at faderens erhverv blev noteret i protokollerne for den enkelte kursist helt frem til 1977? Det år gælder de sproglige, men matematikernes oplysninger findes kun til 1975. Det skyldes, at der var flere matematikere, så deres protokoller blev udskiftet hyppigere.

Jørgen Christian Steen Nordhagen, 1920-2010. Efter studier i Århus og København i tysk, engelsk og musik lagde han hele sit arbejdsliv i Aalborg. Lærer på Katedralskolen fra 1947 og på Aalborg Seminarium fra 1964, sideløbende med aftenundervisning på ASK i hele perioden. Rektor 1971-1990.

“ Vores almindelige kontakt til ”systemet” gik igennem den uundværlige, søde, effektive sekretær fru Breitenbauch. Det var fx også fru Breitenbauch, der opkrævede den månedlige betaling for opvarmning af skolen i vinterperioden. Denne betaling blev i øvrigt afskaffet det sidste år, jeg gik på kurset. Vi, der var bagud med betalingen, slap dog ikke for at indbetale restancen.

Hans Ebert, student 1973

Fortsat fra side 10

der opstår efter Gluds gradvise pensionering i 1970. Hun har fået konstitueret Kurt Lysberg Pedersen i rektorstillingen, men lærerkollegiet vil det anderledes. Nordhagen blev i 1982 ridder af Dannebrog og formulerede ved den lejlighed en levnedsbetegnelse. Deraf fremgår, at han ”fik en henvendelse fra et flertal af kollegerne på kursus med anmodning om at søge rektorstillingen”. I første omgang afslog han, skønt smigret, men da ”mine kursuskollegers opfordring blev fastholdt, besluttede jeg mig til at tage det af mig helt uforudsete skridt at søge en rektorstilling”.

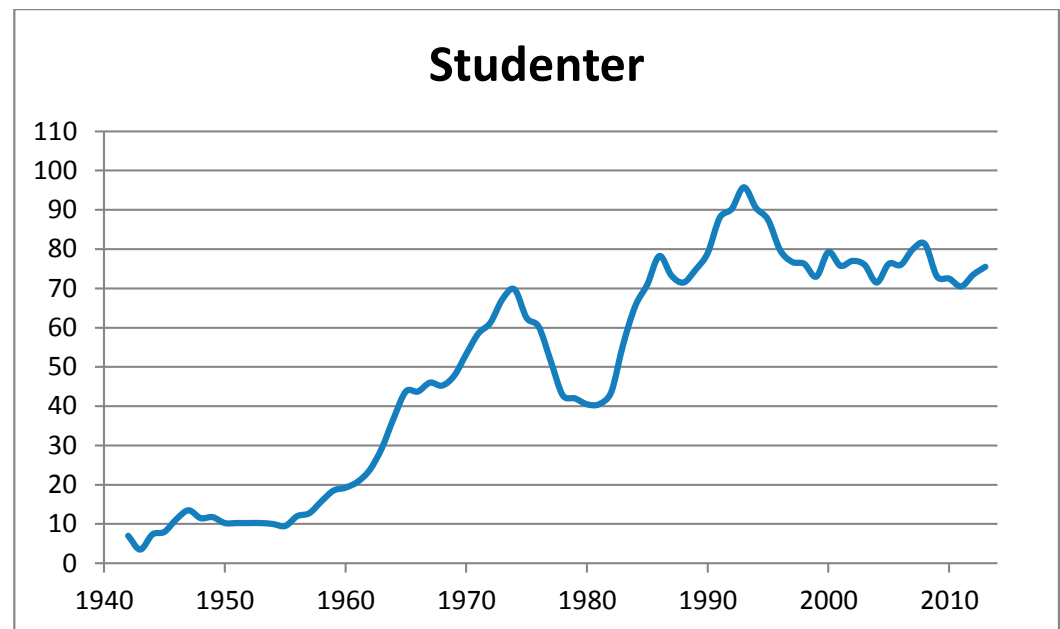
Nordhagens efter eget udsagn spinkle erfaringer med administration tilsagde en konservativ linje med videreførelse af kendte mønstre. Bogspektionen overgik til sekretær Eva Breitenbauch, og den administrative inspektion blev placeret hos netop den Kurt Pedersen, der ikke blev rektor. I øvrigt gengældte Nordhagen i hele sin embedsperiode på det smukkeste kollegernes tillid. Han blev hele vejen igennem opfattet

som lærernes mand og henvendte sig ofte til bestyrelsen sammen med lærerkorpset i fælles skrivelser. Han berømmes for sin lidenskabsløse pragmatisme, hvor hovedhensynet var løsninger, alle kunne leve med.

Bagsiden af denne ledelsesu villige ledelse lader sig dog også rekonstruere. Administrative tiltag blev holdt på et minimum, fornyelse og udvikling afhang af andre aktører, og selv berettigede kursistklager over fejl og mangler ved undervisningen blev nogle gange syltet.

Det siger sig selv, at kombinationen af sparsom bestyrelsesaktivitet og konservativ, kollegial ledelsesform med tiden gav plads for andre spillere, og dem havde Nordhagen held til at samle sig fra starten af 70'erne. En række unge kandidater blev fastansat i alle mulige fagkombinationer, og det første, fælles initiativ varslede nye tider: I 1975 fik man mulighed for at flytte det tidlige eftermiddagshold op i dagtimerne, eftersom ingeniøruddannelsen gradvist var på vej ud af Danmarksgade til nye lokaler. Fra august 1975 bliver ASK et kombineret dag- og aftenkursus, øger optaget og ansætter flere lærere.

Overblik over kerneydelsen, skolens bidrag til at uddanne studenter i Nordjylland.

1976-1997 Revolutioner

Den næste periode bliver lige så begivenhedsrig, som den forrige var stabil. Først et lille overblik: Fra 1976-1997 udgik i alt 1481 studenter fra ASK, heraf 740 sproglige og 741 matematikere. I runde tal 70 hvert år. Men der til kommer i 90'erne næsten 2000 enkeltfagskursister og ca. 200 på Gymnasiale Suppleringskurser – nu er forretningsmodellen blevet flerstreget.

Man kan spørge om kriterierne for periodeinddelingen her. Hvor 1951 giver sig selv, er 1976 måske et mere diskutabelt vandskel, for de fleste holdbare forandringer går jo over længere tid. Men med afslutningen af Hjalmar Thomsens æra som formand forsvinder et vigtigt, konserverende element. Skolen åbner sig for tendenser og forhold i samtiden, man spreder sig ud over hele dagen, og lærerværelset bliver befolket med flere yngre fastansatte, der ikke udelukkende er præget af den sorte skole.

BITSCH OG BENGTSO

Bestyrelsen træder i karakter igen og reorganiserer sig i denne periode med nye interessenter og markante formænd som Arnfred Bitsch og Henning Bengtson. Den sidstnævnte var socialrådgiver, politisk udpeget af byrådet fra 1974, og betød ny dynamik i bestyrelsen. Hans kritiske holdning over for tilbagelænet ledelsesstil fortsatte, også efter Thomsen. På et tidspunkt får han sammen med Nordhagen og lærerrådet afværget, at der flytter andre skoler ind i Danmarksgade.

I 1980-krisen, da hele studenterkursusbegrebet trues med afskaffelse fra centralt hold, ser man i arkiverne bestyrelsen arbejde på to fronter. Den samlede bestyrelse overtager lærerrådets velformulerede argumentation og videresender den ad de normale kanaler, mens Bengtson og

en anden socialdemokrat i bestyrelsen derudover bearbejder partiapparatet gennem interne forbindelser til folketingspolitikere og partiets uddannelsesudvalg.

Et kritisk punkt bliver forholdet til amtet. Efter kommunalreformen i 1970 havde amterne fået tillagt ansvar for både regional udvikling og uddannelses- og kulturforhold. I Nordjylland var kræfterne gået til udbygning af gymnasiesektoren med nye gymnasier i både Brønderslev (1973), Støvring (1978), Fjerritslev og Dronninglund (begge 1979), og der var opstået en magtfuld og kompetent forvaltning med mod

Jubilæumsplakaten fra 1989 hedder "Åbent vindue". Billedkunstneren er Søren Elgaard, selv student fra skolen. Det karakteristiske vindue fra Danmarksgade 17 signalerer åbenhed, frisk luft og udsyn. Skikkelsen indenfor er Agnete Rasmussen, lærer i historie og oldtidskundskab 1973-2011.

“ Det var en periode, der satte retningen for mig. Jeg vendte ikke tilbage til officersskolen, som var planen, men i stedet først på universitetet og derefter på journalisthøjskolen, fordi jeg i den grad var blevet interesseret i både samfundsfag, historie og dansk. En glimrende kombination, som kunne forenes i journalistikken. Uden studenterkursus var jeg ikke nået dertil, for det åbnede mine øjne for en helt ny verden, og netop studenterkursus gav mig et intellektuelt spark i en helt anden retning, end jeg havde planlagt. ...

Hvis jeg skal ønske noget i anledning af 75-året skal det være, at Studenterkursus får lov til at fortsætte evigt. Det er manges ”anden chance” for at komme videre, ... og det er uden tvivl den bedste investering, et samfund kan gøre.

Kristian Mouritzen, student 1976 ”

Vidste du, ...

at ASK engang har udbudt HF-fag? Et kursusforløb for unge arbejdsløse (forkortet KUA) resulterede i 42 eksaminer til 25 mennesker i fagene psykologi, samfundsfag, biologi, engelsk og matematik. Kurset var en engangsforetelse i 1979. Det var første gang, faget psykologi overhovedet optrådte på ASK; det blev først udbudt permanent fra starten af 90'erne.

“ Jeg boede i Aalborg og vil-
le have adgang til univer-
sitetet. Det var rigtig spændende og
en absolut udfordring for en ældre
kvinde som mig med familie og
3 børn. Der var dog flere på min
alder, men i øvrigt gjorde det ikke
nogen særlig forskel. Alle deltog i
fælles aktiviteter (mange fester og
traditionel fredagsøl på Duus)...
Jeg fik fundament og selvtillid til at
starte en akademisk uddannelse.

Lise Kofoed, student 1978

”

Arnfred Bitsch, 1924-2009, gik fra plov til kate-
der og fik en lang og varieret karriere i skolevæ-
senet. Han løste et vigtigt problem for ASK i sin
formandstid 1976-1986.

I maj 1990 tager Nordhagen (tv) og bestyrelsesformand Bengtson (th) imod den nyvalgte rektor Anders Østergaard (midt). Han blev valgt blandt 35 ansøgere, skriver avisen. Stærke kræfter i lærerkollegiet havde set frem til netop hans ansøgning.

FOTO: HENRIK BO / NORDJYSKE STIFTSTIDENDE

på at bestemme. De nye vedtægter for ASK fra 1976 tog højde for dette ved at indsætte et bestyrelsesmedlem fra amtsrådet og et fra amtets forvaltning.

Men disse vedtægter måtte revideres allerede i 1981, for de opererede med overvægt af det, direktoratet kaldte "kommunale interessebærere". Der var i alt 6 medlemmer fra amt og kommune, dertil seminarirektoren og op til to selvvalgte medlemmer. Denne overvægt udspang naturligt af kursus' historie som halv-kommunal institution, men ministeriet skelnede principielt mellem offentlige og private skoler og var ikke tilfreds.

Bestyrelsesmedlem Sven Caspersen, rektor på AUC, udarbejdede forslaget til de vedtægter, der kom til at gælde fra 1/1 1982. Man landede på 8-9 medlemmer: 4 fra amt og kommune, en politisk valgt og en forvaltningsrepræsentant fra hvert niveau. De ikke-kommunale blev aftagerne, dvs. en fra seminarierne, en fra universitetet, en fra arbejdsmarkedet (LO udpegede en leder af et oplysningsforbund) og endelig en repræsentant for ASKE, den elevforening, som tidligere kursister grundlagde ved samme lejlighed. Man kunne supplere med en til, og det blev en repræsentant for arbejdsgiverne. Denne opbygning er med små ændringer fortsat helt frem til de nu gældende vedtægter.

Tilbage til amtet. Den støtte, Aalborg Amt helt fra 50'erne havde ydet ASK som bidrag til de skolepenge, kursisterne ellers havde svært ved at skaffe, var blevet fortsat af Nordjyllands Amtskommune. Lang tid før amtet fik bestyrelsesrepræsentation, helt fra 1954, deltog amtsrådsmedlemmer i de bestyrelsesmøder, hvor pengene blev fordelt. Fra 1/8 1978 blev dette forhold formaliseret fra centralt hold. Ministeriet lagde op til faste aftaler lokalt mellem det enkelte amts undervisnings- og kulturudvalg og de private skoler. I Nordjylland var der kun én privat skole, nemlig ASK.

Det er lidt vanskeligt at gennemskue, hvor vigtig denne status som privatskole var for rektor, lærere og bestyrelse på det tidspunkt. Kræfter i lærergruppen ser ud til at have anbefalet amtslig status, dvs. ønsket sig ind under den velregulerede skolevirkelighed på gymnasiernes område. Men amtet var ikke umiddelbart interesseret, og forhandlingerne kom i stedet til at dreje sig om den form, støtten skulle have, og om praktiske forhold som fx udbetalingsterminer. Processen strækker sig fra sommeren 1978, til den endelige aftale underskrives 28. januar 1982. Undervejs minder forløbet om en langstrakt armlægning.

Hovedpersonerne er formanden for bestyrelsen, skoledirektør Arnfred Bitsch, og for amtet

kontorchef Mogens Green, der løbende dog havde sikret sig politisk opbakning eller man skulle måske sige blåstempling fra sin udvalgsformand. I baggrunden overvåger direktoratet forløbet, og spillet handler også om at bruge direktoratet til at opnå den løsning, man selv foretrækker. Det første år går med at afklare, at Amtet ikke ønsker at overtage Kursus. Dermed bliver vedtægtsændringen, omtalt ovenfor, en nødvendighed i efteråret 1979. Bitsch skaffer sig tid ved at aftale en frist til april 1981 for denne proces, og direktoratet tiltræder planen.

Foråret 1980 accepterer amtet sin forpligtelse til at yde støtte, men ønsker budgettet til godkendelse. Dette svarer ASK ikke på, før amtet i marts 81 nægter at udbetale et à conto-beløb, før budgetgodkendelsesprocedurerne er afklaret. Bitsch svarer stort set: "I skal ikke godkende budgettet, og send så pengene!" I den følgende optrapning forsøger Green sig med en plan B, der skal sikre amtet større repræsentation i bestyrelsen, men det er for sent, for de nye vedtægter er allerede udsendt. Green og

Som en service for kursisterne fik man placeret en mønttelefon på gangen i Danmarksgade 17. Siden er kommunikationsmulighederne forbedret.

amtet nægter at udpege deres bestyrelsesmedlemmer, og Bitsch kan appellere til ministeriet i sommeren 1981 med godkendte vedtægter i ryggen og få tilslutning til sin udlægning: Kun ministeriet behøver at kende kursus' budget, og forslag til vedtægtsændringer kan ikke fremføres af udenforstående, men kun af lovligt udpegede bestyrelsesmedlemmer. Amtet må give sig, men papirtavsheden i efteråret 1981 tyder på, at den har været lidt svær at sluge. I januar 1982 sluttes der dog langt om længe en formel aftale, der holdt amtets tid ud. Det hører med til historien, at Green senere blev amtsforvaltningens repræsentant i bestyrelsen og ydede et glimrende og loyalt stykke arbejde i en årrække.

Efter Arnfred Bitschs afgang som skoledirektør i 1986 bryder man traditionen for skoledirektører som formænd. Bengtson er det naturlige valg, og det bliver et stilskifte, der kan mærkes. Han involverer sig kraftigt i skolens liv, lærer de ansatte at kende, trækker ressourcer fra skolen ind i bestyrelsesarbejdet og fører sikkert skolen gennem 2 rektoransættelser med udbygning af uddannelsesudbuddet og sikring af økonomien. Alle meddelere fra den periode

“ Der var bare for mig en helt fantastisk stemning på den skole, med lærere som inspirerede og åbnede nye verdener. Ja, det var grangiveligt som at komme i ”Åndens Rige”.

*Lasse Rose Nielsen,
student 1979, lærer 1988-*

”

Henning Bengtson, 1945-1998, havde en fortid i toldvæsenet, før han som voksen uddannede sig til socialrådgiver. Bestyrelsesmedlem 1974 til sin død, formand fra 1986.

Vidste du, ...

at der engang fandtes et videoformat ved navn U-matic? Den 1. oktober 1985 besluttede lærerrådet at skrotte den ellers dyrt indkøbte afspiller af det format. Den stod for at skulle repareres, og reparationen ville koste den nette sum af 2.000 kr. Senere har der været både Betamax og VHS, som begge er udfaset nu.

“ Mange havde erhvervsarbejde, hvilket vel egentlig var idéen med Studenterkursus dengang. De var anderledes end eleverne i gymnasiet, der alle i høj grad går i samme modetøj og ofte har de samme synspunkter. Her havde vi modne elever med livserfaring. Det gjorde for eksempel, at en diskussion om en engelsk tekst kunne blive meget varieret og frugtbar. ...

Der var en sød, rødhåret aftenelev. Hun var sygeplejerske og arbejdede om natten og besluttede så at tage en studentereksamen ved siden af sit arbejde. Hun forudså, at dette kunne blive en meget tung og drøj omgang. Studentereksamen på to år ved siden af jobbet; men ville dog prøve. Hun besluttede derfor at købe en flaske ”Den gule enke” for hver måned, hun kunne holde det ud. Flaskerne blev anbragt øverst på en hylde i et skab. Månederne gik, og der blev flere og flere flasker. Da hun fik sin eksamen, lå der 24 flasker, og så blev vi alle inviteret hjem til hende, hvor vi fik drukket de dejlige dråber.

Tora Gillesberg, lærer 1971-1998

”

Vidste du, ...

at ASK engang drev en kantine i Rantzausgade sammen med AOF? Den gav konsekvent underskud, og da man havde dækket det underskud nogle gange, besluttede bestyrelsen at lukke foretagendet pr. 31/12 1990. Kantinens levetid ser ud til at have været kortere end 2 år.

Skolens første logo så dagens lys i kølvandet på krisen i 1980. Ud over klistermærker fandtes der brevpapir, konvolutter og sweatshirts med logo på til de ansatte.

husker ham for dette engagement, og det er sigende for hans relation til stedet, at han først få dage før sin tidlige død i 1998 med beklagelse skriver til skolen for at træde ud af bestyrelsen.

MEDARBEJDERINDFLYDELSE

Op igennem 70'erne lykkedes det Steen Nordhagen at knytte flere og flere yngre lærerkræfter fast til kursus, nogle af dem på fuld tid fra dag et, andre med kortere eller længere tilløb til at blive ”fulde lærere”, som han yndede at sige. Det var en udvikling, der tog fart i begyndelsen af 80'erne, for truslerne om lukning medførte starten på det, man i vore dage kalder markedsføring, og kampagnen virkede. Tilgangen steg, og der blev indført samfundsfaglige linjer og senere en naturfaglig med biologi.

Administrativt skete der også fornyelse. Thomas Koop overtog i 1980 økonomien efter

Willy Nielsen. Man uddannede studievejledere blandt de nye, unge lærere. Skolen startede sit bibliotek. Stig Fuglsbjerg blev administrativ inspektor fra 1979, Inger Scheibel sekretær fra 1980, og så var et nyt hold på plads. Nordhagen stod efterhånden med et kollegium, han med en enkelt undtagelse selv havde ansat, og som han kunne have været far til. Sammensætningen af en engleblid, tålmodig og ikke-intervenerende farskikkelse med en sæk af unge, engagerede lopper, der brændte for skolen, viste sig at være heldig. Fra ledelsessynspunkt var den rigtige løsning altid den, der tilgodeså det egentlige ved skolen, nemlig det, der foregik i timerne. Med faglige grunde bag kunne det meste lade sig gøre.

Det betød udstrakt frihed for inspektor, studievejledere og sekretær, og det betød stor medarbejderindflydelse. Faggrupperne blev spurgt ved stillingsopslag og nyansættelser. Lærerrådets ”propagandaudvalg” fik grønt lys til at trykke pjecer og plakater. Man udviklede skolens første logo (ca. 1984) og fik rektor til at ansøge kommunen om at skilte med skolenavnet på selve bygningen. Tekniske løsninger og beslutninger om indkøb, fx af kopimaskiner, var også lærerrådets bord, og ombygning af faglokalerne blev presset igennem nedefra. Den årlige ferieplan kan tjene som eksempel på uddelegering, for den blev i mange år besluttet af lærerrådet efter indstilling fra et enmandsudvalg.

I arkivalierne kan man se det på den måde, at lærerrådsprotokollen vokser i fylde og betydning, og at bestyrelsesprotokollen som følge heraf også vokser. På den måde var den moderate og lidt gammeldags Nordhagen næsten moderne. Hans klassiske skoleopfattelse gik godt i spænd med den unge generations mere antiautoritære selvforvaltning. Det selvbevidste lærerværelse fra 80'erne skulle vise sig at være en god trædesten til nye tider, men der lå også indbygget potentielle konflikter med ledelser, der ikke var som Nordhagen.

STRUKTURÆNDRINGER

Med Anders Østergaard (1990-1994) og Per Knudsen (1994-2006) fik den unge generation jævnaldrende eller endda lidt yngre chefer, og revolutionerne fortsatte: Udadtil markerede Kursus sig som en synlig uddannelsespolitisk aktør med gode relationer til amt og gymnasier. Gennem "Foreningen af private gymnasier" virkede både rektorer og formand for at styrke uddannelsesretningen landspolitisk. Det blev et langt, sejt træk, som til sidst under Per Knudsen satte studenterkursusformen ind i selve loven (2006). Skolen fik nyt logo med slagordet "brikker at flytte med", og fortsat, massiv markedsføring tegnede skolen i samfundet og dermed over for mulige kunder.

Strukturelt var den største ændring, at aftenkurset måtte lukke i 1992. Det skete ikke uden sværdslag, for det var jo selve kernen, udgangspunktet. Men grundlaget var for småt, og

Situationsbillede med ældre PC'er. Det årlige EDB-kursus for nye kursister var længe et vigtigt punkt på lærerrådsmøderne.

langt hovedparten af de 2-årige kursister gik på dagkurset. Afløseren om aftenen hed enkeltfag, baseret på den ny lovgivning fra 1989, der også blev startskud til dannelsen af VUC'er. Op gennem 90'erne var denne gren af skolens virksomhed i stand til at tiltrække mange kursister og mange fagvalg, så overgangen var udtryk for rettidig omhu. En yderligere aktivitet med stort potentiale kom til, da de gymnasiale suppleringskurser (GSK) blev fast lokaliseret på ASK med rektor Per Knudsen som koordinator.

Indadtil gik administrationen over til EDB, som det hed. Det betød nye inspektorer, Anne Mette Pedersen og Kaj Nielsen, og det betød skarpe opfølgning, bl.a. på tilmeldingsstatus og frafaldsstatistikker. Det betød også opfindelsen af studienumre, som var en lokal løsning på et af mange praktiske problemer i den digitale skoledrift. Forarbejdet var gjort af Thomas Koop op gennem 80'erne, for hans økonomistyring foregik med samme snusfornuftige, praktiske tilgang.

Rektor Østergaard var lærernes mand på en anden måde end Nordhagen. Kendt med skoleformen, uddannelsespolitisk aktiv og optaget af at opbygge en skolekultur med åbne døre, fælles traditioner og et moderne udtryk. Fornyelsen blev fortsat af Per Knudsen, der gerne ville udvikle og *brande* skolen, både pædagogisk og administrativt, og i øvrigt besad mange af de samme kvalifikationer som sin forgænger.

SKOLEFAMILIEN

Lærergruppen fornyede skolen i 80'erne. Fra den sluttede kreds, der op til jul kunne afholde lærerforsamlinger i privaten hos Nordhagen med god mad, vin og højt humør, blev storfamilien nu et skolebaseret kollegium. De fleste opfattede sig som holdspillere og var indstillet på fælles ansvar og fælles beslutninger på "vores" skole. Fredagsøllen blev en tradition, og singlerne kaldte sig selvvironisk EGV-U, Ensomme Gamles Værn – Ungdomsafdelingen.

FAKTA

Studenter, der er blevet undervisere på ASK

Albin Willemoes, student 1961,	årsvikar 1971-73
Stig Fuglsbjerg, student 1963,	ansat 1972-2007
Inger Scheibel, student 1969,	årsvikar op gennem 70'erne, sekretær 1980-1993
Hanne Mortensen, student 1970,	ansat 1996-
Lasse Rose Nielsen, student 1979,	ansat 1988-
Christine Petersen, student 1979,	årsvikar 1989-1991
Lars Christensen, student 1984,	ansat 2003-
Niels Magnus Christensen, student 1988,	årsvikar 1994-1995

“ Da jeg startede, var tankerne omkring ASK, at de to år blot ville være en trædesten ind til det egentlige: en lang, videregående uddannelse. Men i realiteten blev det ASK, der i den grad stadig står som den tid, hvor en ny, anderledes og spændende verden åbnedes op....

Sørg for – ikke mindst i den nye, moderne bygning, der ikke emmer af historie endnu – at holde fast i det, der gør den afgørende forskel: Forskellige, mærkværdige (på den gode måde) og inspirerende lærere, og et læringsmiljø, der skiller sig positivt ud.

Lars Jørgensen, student 1988

”

“Jeg valgte studenterkurset på grund af den korte uddannelsesetid. Super godt og super sjovt. Gode kammeratskaber, gode lærere og fedt med den store forskel i alder på de studerende.

Alex Høyrup Munch, student 1996

”

Vidste du, ...

at opslaget i 1993 til stillingen som sekretær ved ASK tiltrak ca. 400 ansøgninger? Ved den lejlighed var skolen så heldig at få tilknyttet Kis Hejlesen, der i næsten 20 år fungerede som ankerpunkt i administrationen.

FAKTA

Ledere af Aalborg Studenterkursus

Skoleleder Aage Brier ,	1939-1951
Eksamensansvarlig, cand. mag. Knud Stenbjerre ,	1943-1946
Eksamensansvarlig, cand. mag. Dorette Glud ,	1947-1951
Rektor, cand. mag. Dorette Glud ,	1951-1970
Konstitueret rektor, cand. polyt. Kurt Lysberg Pedersen ,	1970-1971
Rektor, cand. mag. Jørgen Steen Nordhagen ,	1971-1990
Rektor, cand. mag. Anders Østergaard ,	1990-1994
Rektor, cand. mag. Per Knudsen ,	1994-2006
Rektor, cand. mag. Ole Droob ,	2006-

Ledere, der ikke er blevet pensioneret, er fortsat som rektorer andetsteds:

Stenbjerre i Nyborg 1946-1976, **Østergaard** på Langkær Gymnasium & IB fra 1994 og **Per Knudsen** i Rønde 2006-2012 & Brønderslev Gymnasium og HF 2012-.

GL-arbejdet blev opprioriteret og fik vægt i institutionen ved tryktaftaler, regulering af overtid og i time- og fagfordelingen. Der blev stille og roligt opbygget lokal anciennitet og langvarige relationer, for folk ville ikke væk, selv årsvikarer tog det ene år efter det andet. Kom man først ind i kredsen, blev man hængende.

Østergaard satte yderligere gang i denne udvikling med sine kollegature til forskellige nordjyske øer, en tradition, der er fortsat med andre rejsemål helt til i dag. Man prøvede for første gang teams af, og lærerne som gruppe blev en del af gymnasielærernetværket gennem deltagelse i kurser og fagligt arbejde. Samtidig med, at stedet mere og mere kom til at ligne en normal gymnasiearbejdsplads, udviklede der sig en skolekultur, der gik ud på, at "her er vi noget særligt".

Da enkeltfags- og GSK-udbuddet voksede, var det i første omgang de faste, der også tog sig af det. Lidt efter lidt kom der dog flere enlige fugle med enkeltopgaver. Den flerstrengede forretningsmodel gjorde det med tiden sværere at holde sammen på lærerværelset.

KURSISTPROFIL

På kursistområdet skete der også en normalisering, dog parret med udviklingen af et særligt selvbillede. Større søgning og flere yngre kursister på større hold fik skolen til at ligne gymnasierne mere, men lærernes omgang med de voksne og næsten voksne forblev meget jævnbyrdig.

Her fra 1991 og frem til 2004 stiger vores viden om kursisterne meget i kraft af de årlige

Her er så kernetropperne, fotograferet i foråret 1988. Bageste række fra venstre: Henrik Qvist, Stig Fuglsbjerg, Erik Hansen, Claus Gai, Jens Møller, Kaj Nielsen, Lars Emtekær, Søren Vistfeldt, Nikolaj Tuxen, Jørgen Lund. Midterrækken: Kirsten Kjeldgaard, Tora Gillesberg, Helle Moesgaard, Mette Klyvø, Lene Andersen, Lene Katchian, Mona Hartman, Bodil Laursen, Steen Nordhagen. Siddende: Anne Mette Pedersen, Bente Grey Sørensen, Grete Vestergaard, Jane Helverskov Larsen, Agnete Rasmussen, Inger Scheibel, Christian Larsen.

kursistprofilundersøgelser, der udgør et rig- holdigt og enestående materiale til belysning af kursistgruppen. Arbejdet er senere videre- ført under andre former. Redskabet blev ud- viklet med flere formål for øje. Dels ville en større viden om kursisttyper kunne bruges til at modvirke frafald og målrette den pædago- giske indsats for at få kursisterne igennem til studentereksamen, dels kunne den bruges til nærmere at beskrive den position og funktion, kursus havde i det samlede uddannelsesbillede med den generelt stigende gymnasiefrekvens.

Der blev spurgt til alder, køn, forudgående sko- legang, statsborgerskab, civilstand, evt. børn, tidligere beskæftigelse, boligforhold, forældres socialgruppe, bopælskommune, afstand til kursus, erhvervsarbejde og økonomi, altså et grundigt spørgeskema. Undersøgelseskoncep- tet var som så meget andet hjemmelavet og derfor skræddersyet til egne forhold af studie- vejleder Henrik Qvist og senere ført videre af Henning Schoop.

Med disse oplysninger kunne man dokumente- re en svagt faldende gennemsnitsalder over tid, hvor den typiske kursist på dagholdet er ca. 21 år gammel. En stigende andel af kursister kom- mer direkte fra anden skolegang, enten brudte gymnasieforløb eller erhvervsskoler, eller de er omgængere. Denne andel nærmer sig 50 % efter årtusindskiftet. Søgningen går langsomt mod overvægt af sproglige. Socialgruppebag- grunden er mere spredt end på de sammenlig- nelige ungdomsuddannelser, dvs. ASK rekrut- terer bredere. Der er en tendens til, at kursister flytter til Aalborg kommune efter optagelse, men da op mod en tredjedel stadig bor hjem- me, findes der også eksempler på lang, daglig transporttid. Økonomisk er der stor afhængig- hed af SU, men også uddannelsesydelser spil- ler en stor rolle i starten af 90'erne.

Der udkrystalliserede sig blandt andet den tese, at høj ungdomsarbejdsløshed bevirker øget søgning til kursus og modsat. Og set fra

2014 fanger allerede de tidlige undersøgelser den tendens, der stadig er stærk, at kursus har en udpræget sweeperfunktion for næsten hele det nordjyske område. Drop-outs, omgængere og folk med brug for flere valg, før den rigtige beslutning tages, kommer hertil.

I et større sociologisk perspektiv kan disse tal bekræfte hovedargumentationen bag omdannel- sen af aftenkursus til enkeltfag: Søgningen var mindre, fordi uddannelsesefterslæbet var mind- sket siden 70'erne. Der var faktisk færre voksne derude i samfundet, der gik og savnede den studenterhue, de aldrig havde fået. Enkeltfags- kursisterne lignede deres forgængere aftenkursi- sterne, men skulle ikke nødvendigvis have en hel eksamen, og sådan tilpassede skolen sig en ny tids nye behov: Livslang læring, orlov med fordy- belse, målrettede fagvalg.

Så ved flytningen i 1997 fra Danmarksgade 17 til Danmarksgade 11 var skolen en fuldstændig anden end den, der forelå i 1976.

Denne glasdør ind til Danmarksgade 12 bevidner, at logo no. 2 fra Østergaards tid holdt i mere end et årti. Det blev anvendt i mange varianter med flere farver og enkelte brikker. Bygningen, der spejler sig i glasset, er Danmarksgade 11.

Anders Østergaard, født 1949 og cand. mag. i samfundsfag og dansk, var ansat på Aarhus Aka- demi i 1980'erne og aktiv i arbejdet for at styrke studenterkursusformen. Han omdannede i sin rektortid fra 1990-1994 aftenkurset til enkeltfag, dannede alliancer med de omkringliggende sko- ler og arbejdede på at styrke skolekulturen både blandt kursister og lærere.

“ Selvom det var en god periode, var det også eks- tremt hårdt. Eneste fridag om ugen var lørdag. Ellers stod den på lektier. Studenterkursus er klart den hårdeste skolebænk, jeg har siddet på. Men jeg lærte også at tage uddannelse seriøst. Tidligere var skole primært sjov og ballade, men på studenterkur- sus blev jeg voksen i den henseende. Der var en venskabelig kappestrid om at være den bedste. Jeg lærte, at ud- dannelse ikke er noget, man kommer sovende til. En uvurderlig lærdom, som jeg tog med på universitetet.

Jens Pedersen, student 1994

Per Knudsen, født 1955, kom til ASK med vigtige erfaringer fra Frederiksberg Studenterkursus. Udadvendt, manøvredygtig i uddannelsesverdenen og i stand til at polstre ASK økonomisk i sine 12 år som rektor. Fra 1998 og frem desuden censorformand for faget engelsk på universitetsuddannelserne.

Vidste du, ...

at der i 90'erne blev afholdt romatcher på Limfjorden mod gymnasierne? Helt uden idræt på skemaet lykkedes det gang på gang de lidt ældre studenterkursister at vinde konkurrencen, hvorimod det kneb lidt mere for lærerne. Seneste match foregik i 2002.

“ Mit ønske til fødselaren er, at politikerne ikke gør det håbløst at drive studenterkurser med al deres bureaukrati, så der også de næste 75 år er et fuldt dækkende alternativ, når man er blevet for gammel til at gå i gymnasiet og gerne vil løbe lidt hurtigere.

Niels Agerholm, student 1999

1997-2014 Fast grund

I den nyeste periode er der dimetteret 1442 studenter. Det giver kun mening at skelne mellem sproglige og matematikere indtil 2007, hvor den nye stx-bekendtgørelse opererer med studieretninger i stedet. Fordelingen er for 1997-2007 56% sproglige og 44% matematikere, og gennemsnittet for hele perioden er 75 pr. år. Det ser stabilt ud med kerneydelsen.

Ser man på de andre dele af kursusudbuddet, er der vækst. Enkeltfagskursisterne udgør samlet henad 8000 mennesker, og kurven er svagt opad-

Hovedtrappen i den gamle tekniske skole. Her er aftenkursister fanget i travl trafik – et sindbillede på de muligheder, den lysende trappe giver dem, der vil flytte sig.

gående. Antal tilmeldte til Gymnasial Supplering vokser kraftigt, særligt efter gymnasireformen 2005. Siden 2008 har ASK også udbudt sommerkurser i en række GS-fag og niveauer med god tilslutning.

NY ADRESSE

Bestyrelsesformændene i perioden var efter Bengtsons død Otto Simonsen fra amtsforvaltningen (1999-2006) og derefter Martin Røvs Hansen. Hele gymnasieområdet er overgået til offentligt selveje, mens ASK i en tid med fusioner stadig er en privat, selvejende institution, blot med længere erfaring i at styre egne sager. Der er sket en justering af vedtægterne, hvor amtets repræsentation er erstattet af regionens, og hvor det medarbejdervalgte medlem nu har fået stemmeret og medansvar.

På bestyrelsesniveau har hovedsagen siden 1997 heddet ny adresse. Ved flytningen i 1997 fra Danmarksgade 17 til Danmarksgade 11 indgik man en lejeaftale med Teknisk Skole, der af formelle grunde kun løb over 12 år, men med en hensigtserklæring om fortsættelse. Aftalen indebar et bofællesskab, først med Maskinmesterskolen, siden med en del af htx-udbuddet på det, der så hed Tech College på det tidspunkt. Ledelse og bestyrelse afsøgte gennem årene mulighederne for egnede lejemål på andre adresser, men uden held. Supplerende lejemål i nummer 12 og 7A løste for en tid skolens pladsproblem, men den permanente løsning lod sig først se i planerne for et slags uddannelsescampus på den gamle godsbane.

Adresseproblemet blev til en byggesag, og i oktober 2012 kunne man indvie skolebygningen med adressen På Sporet 4 i forreste række af udstykningerne på godsbanearialet. Sagen har krævet en meget stor indsats af bestyrelse og ledelse,

særligt Ole Droob og bestyrelsesmedlem Arne Rugholt. Det er underligt, at en lille, privat aktør godt kan matche byggebranchen, når det gælder professionalisme i processen.

I det nye hus er alle grene af skolen under samme tag. Skoleformerne sameksisterer, og selve arkitekturen lægger op til større fællesskab med atrium, fleksibelt auditorium og korte afstande. Den ydre bygning svarer nu igen til skolens tætte, indre organisation, lidt ligesom i Danmarksgade 17. Det er første gang, skolen ejer sit eget hus. Forudsætningen for dette var en egenkapital, som groede støt op igennem 90'erne, primært som følge af de øgede aktiviteter på enkeltfags- og GSK-området. Set i historisk overblik falder formueopbygningen ret præcist sammen med den periode, hvor Per Knudsen var rektor, men der har også været overskud efter den tid og af samme grund: Skolens evne til at finde de rigtige tilbud til uddannelsesmarkedet.

DIGITAL FRONTLØBER

Ledelsen af skolen har også i denne sidste periode været præget af stor kontinuitet. Vicerektor Kaj Nielsen blev inspektør i 1991, ledende fra 1994, og af de tre uddannelsesledere har Inger Præst og Jette Mørk Nielsen fungeret i 18 år og Søren Kveiborg i 8. Rundt om dem er der foruden sekretærfunktionen i årenes løb opbygget flere stillinger, egen pedel fra 1997, bibliotekar fra 2000, coach fra 2008, økonomichef fra 2011 og senest eget rengøringspersonale i det nye hus og en studievejleder på fuld tid fra 2014. Administrationen er vokset.

Den første, mere utraditionelle ansættelse fandt sted i 1998, da skolen ansatte akademiingeniør Palle Knudsen. Med ham fik man tilknyttet en kompetence, som afstedkom en glidende overgang til nye måder at administrere på. Skolen blev som så mange andre digitaliseret, dvs. at en masse funktioner, der havde været på papir, nu

blev ordnet via skærm. Denne udvikling var sat i gang i starten af 90'erne, men tog fart under Per Knudsen. Kontor- og undervisningsplatformen hed First Class, og med Palle Knudsen foran og bagved skærmen skete der en stadig udvikling af hardware og software med nye RAD-moduler i et tæt samarbejde med Kaj Nielsen. Skolen har derved fordelen af selv at kunne skræddersy administrative løsninger.

Sideløbende med denne digitalisering arbejdede man på at bruge de nye muligheder pædagogisk. Skolen var koblet på amtets store satsning ved navn Det digitale Nordjylland (DDN eller i daglig tale Fyrtårnet) fra 2000-2003 og havde repræsentanter i flere arbejdsgrupper. Lektor Christian Larsen fra ASK var ansat centralt ved DDN i bestræbelserne på at gøre IT anvendeligt i den daglige undervisning og få lærerne til at arbejde sammen på tværs af institutionerne. Skolen blev medlem af kredsen af innovative europæiske skoler, ENIS.

Danmarksgade 11 med den lange fortid som skole. Den klassicistiske facade stod godt til den klassiske ungdomsuddannelse, der nu hedder "stx". Nu er der ungdomsboliger på adressen.

I årene 2002-2006 lavede skolen forsøg med en såkaldt "flex-klasse", der brugte 30 % af skoletiden ved computeren på fjernundervisning i alle fag. Forsøget var bygget op om virtuelt gruppearbejde for at støtte indlæringen og forudgreb på nogle punkter gymnasierreformens arbejde med metodebevidsthed og tværfagligt samarbejde. Der var forsøg med nye bekendtgørelser i nogle fag og et nært samarbejde med studenterkurset i Toftlund i idéfasen.

Markedsføringen er et særligt ansvarsområde for ledelsen og kræver stadig opfølgning. I begge de seneste rektorers periode har indsatsen været stor og økonomisk krævende. Der satses i stigende grad på nye medier, og en decideret brandingstrategi er på vej over i mere målrettet rekruttering.

Samlet er der i perioden sket en styrkelse af ledelsens rolle og gennemslagskraft, akkurat som det er tendensen i hele gymnasiesektoren. På ASK er det sket på bekostning af andre aktører, hvis indflydelse er svundet. Det gælder primært

Martin Røvs Hansen, født 1954, er leder af Studievalg Nordjylland og formand for skolens bestyrelse fra 2006. Han har siddet i bestyrelsen som universitetets repræsentant siden 1990.

Vidste du, ...

at tavlekridt engang var det mest udbredte pædagogiske hjælpemiddel? Helt indtil flytningen fra Danmarksgade i efterårsferien 2012 var alle klasseværelser forsynet med tavler, der krævede kridt for at fungere, hvilket også nogle gange lod sig se på lærere i mørkt tøj. Nu er der whiteboards og projektorer overalt, og tavlerne kan bruges interaktivt.

FAKTA

År	Ansatte	Kursister	Oms./1000 kr.
1939	8	10	6
1954	11	40	114
1969	14	130	1.776
1984	32	250	5.000
1999	45	409	26.756
2014	67	515	56.185

Nøgletal for kursus' størrelse

lærerrådets efterfølger Pædagogisk Råd med udvalg, men det kan også til en vis grad hævdes om tillidsrepræsentantens, altså fagforeningens rolle. Hvor man i tiden under og efter Nordhagen kan tale om, at lærerrådet var den afgørende faktor, er det nu rektor og samarbejdsudvalget, der fungerer som situationens generalstab.

NYE TIDER

ASK som arbejdsplads holder på folk i mange år. 90'erne var præget af forbavsende stabilitet, og først inden for de seneste år er et forsinket generationsskifte i gang. I 2008 var den typiske læreralder mellem 55 og 60, og kun 30 % af lærerne var under 50 år gamle. Kollegiet er kort sagt erfaringsramt.

Det betyder kontinuitet og ro i mødet med kerneopgaven. Lærernes mangeårige erfaring med lige præcis den vifte af kursister, der søger skolen, formodes at være en af grundene til, at kursisterne i forskellige undersøgelser udtrykker stor tillid til og tilfredshed med lærerne. Der er nok tale om en ret specialiseret spidskompetence, som kommer af at løse den særlige sweeperopgave i skolesystemet: At motivere kursister til at gribe deres anden eller tredje chance. Det er svært at tilkalde eksperthjælp her, for skolens ansatte er selv eksperterne.

Med den seneste gymnasielov er man dog blevet udfordret. Kravene om tværfaglighed, metodeundervisning og senest innovation bekommer ikke alle vel. En anden udfordring er overenskomsterne, der i 2013 blev udsat for den tidstypiske deregulering. ASK er underlagt de samme vilkår som hele sektoren og møder derfor nogle af de samme problemer.

Indadtil er der et stigende behov for undervisningsdifferentiering, de nye sociale medier trænger ind i alle opmærksomhedssprækker, og mange kursister trækkes med besværligheder, som ikke har med skolen at gøre. Gennemførelsesvejledningen er derfor essentiel og bliver til stadig-

Logoet med studenterhue blev udviklet i 2006. Her er den seneste, frontale variant med nyvalgt typografi.

Aalborg Studenterkursus

hed justeret. Under nye vilkår og regler må skolen forsøge at videreføre sin mangeårige tradition for at hjælpe individer individuelt.

Lærerne som gruppe har forskellige syn på udviklingen og på krydspresset mellem kursistbehov og systemkrav. Nogle taler om "Moderniseringsstyrelsen og andre onde mennesker", andre om loyalt at løse de opgaver, samfundet pålægger sektoren. Lærerguppen fremstår mindre samlet, men lever med forskellighederne. Der er ingen

Atriet samler skolen om en indre gård. Arkitektfirmaet Cubo står bag ide og udformning.

lærermangel længere, tværtimod søger også er-faren arbejdskraft til skolen.

SAMME VISION

Et større strategiarbejde i forbindelse med skolen ibrugtagning af det nye hus udkrystallise-rede kerneværdierne faglighed, samarbejde og kommunikation under den overordnede værdi rummelighed. Der skal være plads til forskellig-hed.

Den nyeste viden om kursisterne bekræfter tid-ligere tiders billede af den meget sammensatte gruppe, der søger skolens uddannelses-tilbud. Behovet kan være flerårigt, hel- eller halvårligt eller komprimeret i en sommerskole, og det kan strække sig fra en fuld stx til et enkelt løft i et enkelt fag. Gennemsnitsalderen ligger omkring 20-21 og dækker primært over 17-30-årige. Uan-set baggrund skal deres ønske om at lære mødes

med respekt, opmuntring og intellektuel ambi-tion. Skolen *vil* dem, der vil noget.

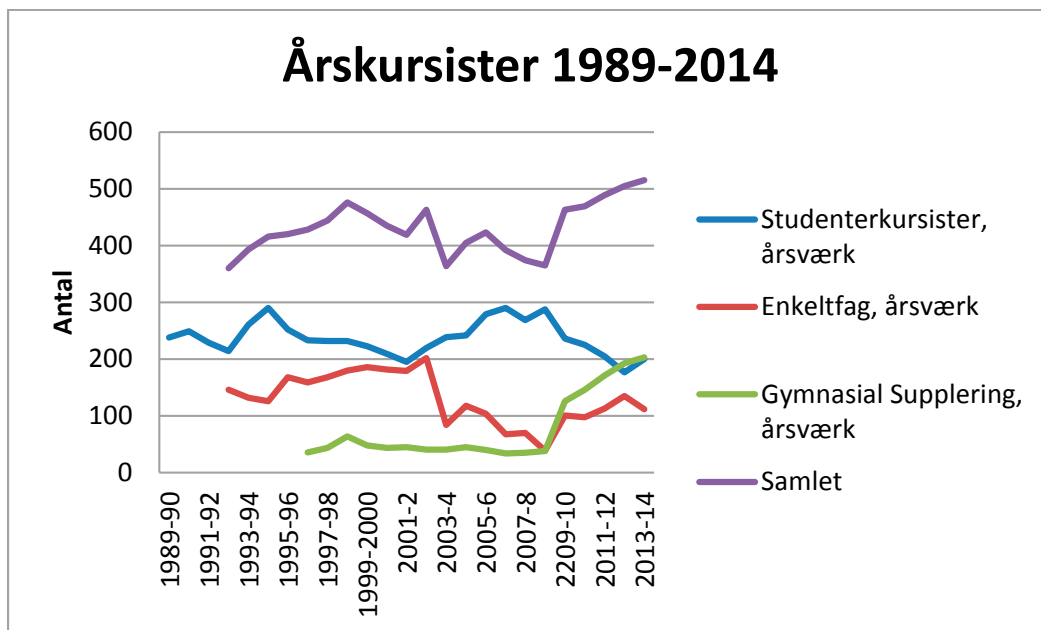
ASK rekrutterer fortsat bredere end de sammen-lignelige ungdomsuddannelser. Man kan se på eksamensresultater og konstatere, at vores stu-denter ligger under landsgennemsnittet. Men når man studerer tallene nærmere, viser det sig, at de ved indgangen til uddannelsen lå endnu lavere, dvs. skolen har faktisk bidraget til et markant løft i niveau.

Her kan man så slutte cirklen tilbage til de aller-første kursister, som Brier tilbød et uddannelses-løft. Det er fortsat meningen med skolen at give dem, der ikke har andre veje, en mulighed for at nå nye mål. Denne tiltro til værdien af at uddanne sig binder alle de mange tusind mennesker sam-men, som gennem årene har haft deres gang på Aalborg Studenterkursus.

Ole Droob, født 1968, kom som 38-årig til en skole med kun få ansatte på hans egen alder eller yngre. Han medbragte ledererfaring fra både skole, militær og foreningsarbejde og har fortsat sine ”unge” forgængeres linje med den flerstrengede forretningsmodel og markedstilpasning. Huset blev hans svendestykke.

Den flerstrengede forretningsmodel viser sig tydeligt i denne optælling. Undervejs er måden at opgøre årselever på ændret, så ikke alle tal er direkte sammenlignelige.

“ Når jeg i dag ser tilbage på tiden på Aalborg Studenterkursus, er det med dyb taknemmelighed. Mens jeg i stigende grad så ned på lærere og klassekammerater, blev jeg behandlet som en ligeværdig, og ingen opgav mig nogensinde. Jeg beholdt kontakten til det danske samfund og deres værdier, og det blev afgørende for, at jeg senere kunne befri mig selv fra troens snærende bånd og vende tilbage til friheden. For min historie var åbenhed og imødekommenhed det bedste værn mod islamismen.

Ahmed Akkari, student 1999

75

Aalborg Studenterkursus

år

W. Sørensen's
booster.